

deres Høilysmarker, som Staten har faaet af de bortauktionerede, efterat Afgiften derpaa var nedsat til det Halve.

Tilbage staaer at omtale den større eller mindre Afgiftsfræhed, som der er tilstaaet de forffjellige Steder, og som vi hidtil have holdte udenfor Sammenligningen. For de Lodder, som Staten underhaanden bortarvesæstede i Aaret 1855 til 1859, er der, efter de 56 Skjøders Indhold, tilstaaet forffjellig Moderation i Afgiften i de første Aar for den raa Jord's Bedkommende. Kun paa eet Sted sees Afgiften strax at være indtraadt; for enkelte Andre indtræder den fulde Afgift efter 3 og 6 Aars Forløb, men for Mængden indtræder den først efter 10 a 12 Aar. For de af Staten forauctionerede Lodders Bedkommende indtræder den fulde Afgift efter 10 Aar og for de af Communerne bortarvesæstede Jorder efter 8 Aars Forløb. Det vil altsaa sees, at i det Hele taget er Afgiftsmoderationen i de første Aar saa nær eens for alle Lodder, at den Forffjel, der er, ikke kan have Indflydelse paa Sammenligningen. Derfor er dette Forhold ladet ude af Betragtningen.

Vi haabe, at det af Foranstaaende vil fremgaae, at Havreaafgiften, som ved den underhaanden stedfundne Bortarvesæstning er paalagt Statens Fæstere af Udmarken paa Høilysingen, er langt højere, end den med Billighed burde være, og er langt fra at være „lempelig“, saaledes som allerhøieste Resolution af 6te Maj 1850 vilde have det, eller at være i Forhold til „den almindelige paa Landet“, saaledes som Instruxen paabød. — Almindeligviis regner man, at Arvesæsteargiften skal være lig med Renten af Jordens Værdi efter en billig Bærding. Capitaliseres imidlertid nysævnte Arvesæsteargift, repræsenterer den en Capital af 1658 Rd. pr. Td. Hartkorn, en Værdi, som ikke langt fra er ligesaa høj, som de opdyrkede bornholmske Indmarker have, en Jordrente altsaa, som er aldeles ubillig for de raa, uopdyrkede og af ussel Bonitet bestaaende Høilysmarker. Ved Udmarkernes endelige Ordning 1866 var Gjennemsnitsprisen, hvori Høilysjorderne sattes, c. 500 Rd. pr. Td. Hartkorn. — For om Sammenstilling maatte gjøres med andre Provindsers Hartkorn, bemærkes, at 1 Td. Land bornholmsk Hartkorn bestaaer af 49,600 Dvadratalen bonitteret Jord, medens den i de andre Provindser er 72,000 Dvadratalen.

Hvad der endmere gjør Havreaafgiften tryffende, er den Omstændighed, at den skal tilsvares efter Capitelstarten. Men denne Havrepris er en, der mere nærmer sig gul end graa Havre, da den første hovedsagelig dyrkes paa Indmarkerne. I Høilysingen skal imidlertid ikke være andet end graa Havre, og naar de ikke kunne levere denne in natura, maae de altsaa tilsvare Værdien efter en Sædart, som de ikke avle paa deres Jorder.

I alt Foransorte have vi kun talt om selve Arvesæsteargifterne. Men ogsaa Kjenndelsespenge ved Eierffifte, der er sat til 1 Rd. pr. Td. Land Areal, hvad enten det er Aalsjord eller nogen Klippemark, er meget for høj, og langt fra at være bestemt til „det Almindelige paa Landet“, som Instruxen (§ 2) vil det.

Sammenfattes nu alt Foranstaaende, turde det være tvivlsomt, om den Overeenskomst, som i sin Tid blev indgaaet for Commissionen, bør være uroffelig; meget synes at tale for en Afgiftsændsættelse. Hidindtil har det imidlertid, naar Huusmændene og senere Rigsdagsmændene paa deres Vegne have henvendt sig til Finanzministeriet derom, været forgjæves endog blot at faae en Undersøgelse af Sagen.

Det sidste Haab staaer nu til den høie Rigsdag.

E. H. R. Dam,
Folkethingsmand for Bornholms Amts
2den Valgkreds.

Euctanus Rosod,
Folkethingsmand for Bornholms Amts
1ste Valgkreds.

D. G. Sonne,
Landsstingsmand.